

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 28.2.2013 г.
COM(2013) 103 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ

Доклад за пречките пред търговията и инвестициите за 2013 г.

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ

Доклад за пречките пред търговията и инвестициите за 2013 г.

ВЪВЕДЕНИЕ

През 2012 г. Комисията представи на Европейския съвет своя втори Доклад за пречките пред търговията и инвестициите (ДПТИ). Както и първият доклад, той бе изготвен в изпълнение на задание, поставено със стратегията „Европа 2020“¹ и впоследствие включено в съобщението на Комисията „Търговия, растеж и световни дела“². В посоченото съобщение се поема ангажиментът, че „*считано от 2011 г. нататък, ще изготвяме за пролетното заседание на Европейския съвет годишен доклад за пречките пред търговията и инвестициите, който ще бъде основното ни средство за наблюдение на търговските пречки и протекционистичните мерки и за предприемане на съответни мерки по прилагането*“.

Докладът има за цел да открие някои основни пречки, с които се сблъскват предприятията от Европейския съюз (ЕС), и в по-общ план да повиши информираността за това колко важно е да се противодейства на препятствията пред търговията по начин, който позволява на фирмите в пълна степен да се възползват от предимствата на световния пазар в съответствие не само с договореностите с търговските партньори на ЕС на многостранно или двустранно равнище, но и с ангажиментите, поети в рамките на други форуми за насърчаване на свободната търговия, например в контекста на срещите на Г-20.

Предвид продължителната икономическа стагнация в ЕС, настоящият трети доклад има особено важно значение като опорно звено, върху което се гради нашата стратегия за достъп до пазара, и като допълнение към амбициозната програма за преговори на ЕС. Както се изтъква в Работния документ на службите на Комисията относно външните източници на растеж³, приносят на външното търсене към икономическото развитие непременно ще нараства в бъдеще, тъй като очакванията са до 2015 г. 90 % от световния икономически растеж да се реализира от държави извън ЕС. Освен това, поради широкото навлизане на взаимозависими регионални и световни вериги на доставките ЕС трябва да затвърди важната си роля на основен доставчик на стойност в световен мащаб в сферата на производството, научноизследователската и развойната дейност (НИРД), проектирането, логистиката и т.н. С цел консолидиране на този

¹ „Доклад за пречките пред търговията и инвестициите, който ще започне да се изготвя през 2011 г., а след това ще се публикува всяка година преди пролетното заседание на Европейския съвет, и в който ще се набелязват начини за подобряване на достъпа до пазара и на регулаторната среда за предприятията от ЕС“ в „Европа 2020“ — Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:BG:PDF>

² Търговия, растеж и световни дела, COM(2010) 612, 9.11.2010 г.: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0612:FIN:BG:PDF>
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/november/tradoc_146955.pdf

³ Работен документ на службите на Комисията относно външните източници на растеж, доклад за напредъка относно търговските и инвестиционните отношения на ЕС с основни икономически партньори, 2012 г.: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/july/tradoc_149807.pdf

потенциал в пълна степен, от решаващо значение за осигуряването на устойчиво икономическо възстановяване в ЕС е да се укрепят връзките с новите световни средища на растежа, които бяха предмет на обстоен анализ в ДПТИ за 2012 г.

За тази цел настоящото, трето издание на ДПТИ (за 2013 г.) отчита постигнатия напредък по отношение на пречките, посочени в предходните издания на ДПТИ (за 2011 г. и 2012 г.), които все още са източник на загриженост за износителите от ЕС и до този момент не са изцяло преодолени. Освен това в ДПТИ за 2013 г. се отделя специално внимание и на определен брой нови пречки, възникнали през 2012 г., във връзка с които следва да се предприемат съгласувани действия и да се определят съответни политически приоритети както от страна на Комисията, така и от държавите членки по отношение на определени ключови пазари.

Фактът, че в настоящия доклад акцентът е поставен върху някои от стратегическите партньори на ЕС, очевидно не означава, че следва да се загърбят пречките, съществуващи на други пазари. Напротив, Комисията поддържа активен диалог с много по-широка група търговски партньори с цел подобряване на условията за достъп до пазара за предприятията от ЕС, които все още са изправени пред значителен брой търговски пречки.

Наблюдение на пречките пред търговията

ДПТИ е част от отчетните дейности за оценяване, наблюдение и противодействие на пречките пред търговията, пред които са изправени износителите от ЕС. Тези отчетни дейности преследват различни цели, макар че на практика се припокриват до известна степен:

На първо място, както е посочено и по-горе, в ДПТИ се отделя специално внимание на някои основни пречки, с които се сблъскват предприятията от ЕС на ограничен брой пазари. Целта му е да повиши информираността на политическо равнище за това колко важно е приоритетно да се противодейства на тези пречки.

На второ място, наблюдението на потенциално ограничителните мерки за търговията⁴ (девети доклад, публикуван през юни 2012 г.) е по-широкообхватна дейност, насочена към идентифициране на мерките, приети в контекста на финансовата и икономическата криза. Тази дейност показва, че протекционизмът нараства на пазарите на много от нашите партньори, особено чрез прилагането в няколко бързо развиващи се икономики на политики на индустриализация, в много от случаите основаващи се на изисквания за местно съдържание и практики за замяна на вноса.

На трето място, в контекста на стратегията за достъп до пазара и по повод конкретно искане на Съвета, считано от 2009 г. ГД „Търговия“ също провежда по-комплексно „проучване на основните пречки“. В резултат бяха очертани общо 220 пречки на 32 пазара. Целта е да се набележат приоритетни за решаване въпроси от областта на търговията, като със съдействието на държавите членки и предприятията се съставят списъци с не повече от 10 пречки поотделно за всяка държава с цел съсредоточаване на усилията около онези от тях, които са от най-голямо значение в икономически и правен аспект. Списъкът подлежи на редовно преразглеждане и е придружен от насоки за

⁴ trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/june/tradoc_149526.pdf

ползване от държавите членки, за да се гарантира отправянето на съгласувани послания. Това проучване очевидно включва не само пречките, съществуващи в шестте държави, разгледани в ДПТИ, но и например тези в Украйна, Индонезия, Мексико, Тайланд или Израел.

Както и изданието за 2012 г., в настоящия доклад се акцентира върху пречките за достъп до пазара в някои от стратегическите партньори на ЕС, т.е. Китай, Индия, Япония, Бразилия⁵, Русия и Съединените американски щати (САЩ), поради три основни причини. На първо място, тези партньори представляват основните пазари на ЕС за износ на стоки (40,9 % от износа на стоки през 2010 г.), услуги (40,0 %) и преки чуждестранни инвестиции (41,1 % от кумулативните изходящи ПЧИ): САЩ е най-големият външен пазар за износ на ЕС, Китай заема второто място, Русия — четвъртото, Япония — шестото, Индия — осмото, а Бразилия — деветото.

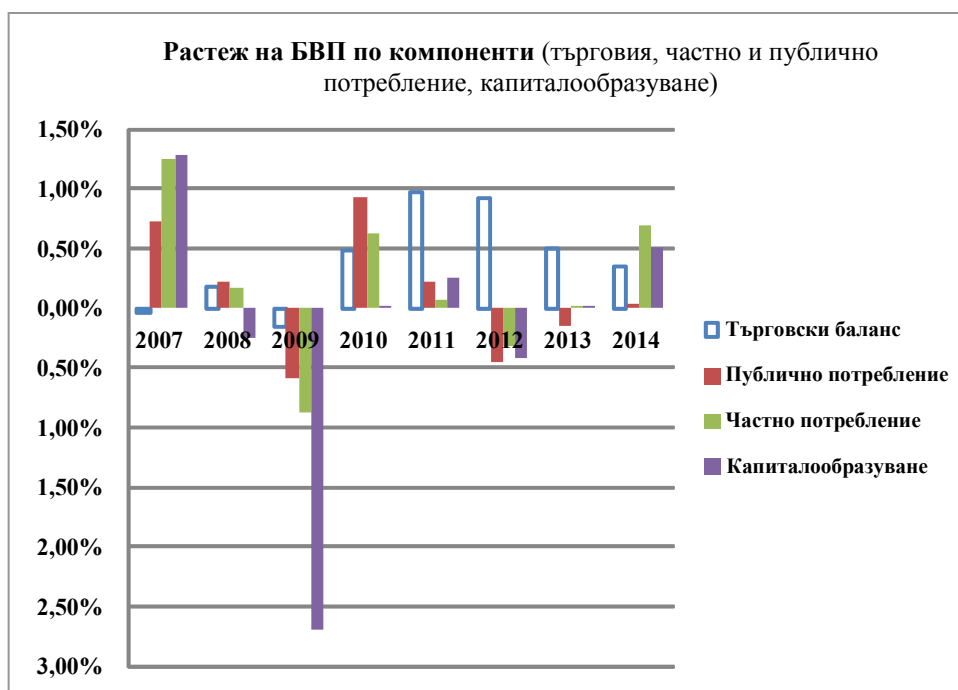
	Дял от износа от ЕС на стоки (2010 г.)	Дял от износа от ЕС на услуги (2010 г.)	Дял от кумулативните - изходящи ПЧИ на ЕС(2010 г.)
САЩ	18,0%	23,9%	28,8%
Китай	8,4%	4,2%	1,8%
Русия	6,4%	4,3%	2,9%
Япония	3,3%	3,7%	2,3%
Индия	2,6%	2,0%	0,8%
Бразилия	2,3%	1,8%	4,5%
Други	59,1%	60,0%	58,9%
Общо (млрд€)	1349,6	531,9	4152,0

На второ място, ЕС вече има преференциални търговски отношения с останалите свои партньори, които са сред десетте най-големи пазара за неговия износ: Норвегия и Швейцария имат достъп до вътрешния пазар съответно чрез Европейското икономическо пространство и специфични споразумения; сключени са митнически съюзи с Турция; а от 2011 г. насам е в сила Споразумението за свободна търговия с Южна Корея. Следователно търговските връзки с тези четири партньора са улеснени от специфични търговски инструменти, които осигуряват допълнителни канали за преодоляване на пречките пред търговията за разлика от шест ключови партньори, идентифицирани в настоящия доклад.

Износ на стоки от ЕС към останалата част от света(2010 г.)		
	млрд €	%
САЩ	242,3	18,0%
Китай	113,3	8,4%
Швейцария	105,4	7,8%
Русия	86,1	6,4%
Турция	61,2	4,5%
Япония	43,9	3,3%
Норвегия	41,9	3,1%
Индия	34,8	2,6%
Бразилия	31,4	2,3%
Южна Корея	28,0	2,1%
Други	561,3	41,6%
Общо	1349,6	100,0%

⁵ А в някои случаи — и Аржентина/страните от Меркосур.

На последно място, тези стратегически партньори представляват пазари с потенциал за силен растеж по отношение на търговията и инвестициите на ЕС. Бързо развиващите се страни като Бразилия, Индия, Китай и до известна степен Русия, т.е. така наречените страни от групата БРИКС, действително ще продължат да предоставят все по-голям дял от разкриваните от тях бъдещи възможности за предприятията от ЕС. През периода 2007—2011 г. по данни на Световната банка⁶ средният ръст на БВП на Китай е бил 9,3 %, на Индия — 6,9 %, на Русия — 4,3 %, а на Бразилия — 2,7 %. Обратно, БВП на ЕС се е свил средно с 0,2 % през същия период и е възможно да остане в застой през следващите три години, като според прогнозите на Комисията, актуални към есента на 2012 г., средният годишен растеж за периода 2012—2014 г. ще бъде от 0,4 %⁷. Това означава, че се очаква износът за тези държави да играе централна роля за бъдещия растеж на износа от ЕС, който по прогнозни данни ще бъде средно 3,6 % през периода 2012—2014 г. Търговският баланс не само е смекчил въздействието от кризата от 2010 г. насам, но се очаква да бъде основен фактор за растежа през 2013 г., какъвто бе през 2011 г. и 2012 г.

Макар да е в големи мащаби обаче, търговията с посочените в настоящия доклад стратегически партньори далеч не е разгърнала пълния си потенциал, отчасти поради изключително бързия растеж на тези пазари — който най-вероятно ще продължи, — но най-вече поради недостатъчната степен, в която те са отворени за износ от ЕС. Със затвърждаването на тази тенденция през 2012 г. и продължилото влошаване на положението на много от тези ключови пазари се обяснява подновеното внимание към този ограничен брой партньори тази година.

Твърде често европейските фирми продължават да се сблъскват със съществени пречки при навлизане на тези чуждестранни пазари. Препятствията обикновено са под формата на нетарифни бариери (НТБ), като технически наредби и процедури за оценка на

⁶ data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG/countries?display=default

⁷ ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/pdf/ee-2012-7_en.pdf

съответствието, утежнени митнически процедури или незадоволително прилагане на правата върху интелектуалната собственост. До момента ЕС ефективно работи за решаване на тези проблеми в рамките на партньорството за достъп до пазара. При все това, предвид обстоятелството, че тези пречки често се умножават в области, където правилата на многостранната търговия са все още твърде непълни — например в сферата на държавните поръчки и ограниченията на износа — по-нататъшната разработка на правила отвъд съществуващия набор от правила на СТО чрез програмата ни за търговски преговори остава водещ приоритет.

По тази причина през последната година, успоредно с усилията си за изпълнение на съществуващите договорености, ЕС дейно следва своята амбициозна програма за водене на преговори. Споразумението за свободна търговия (ССТ) с Корея влезе в сила на 1 юли 2011 г. и вече започна да носи значителни икономически ползи за европейските фирми и потребители. Приключиха двустранните търговски преговори с Централна Америка, наред с Перу и Колумбия, като съответните споразумения бяха одобрени от Европейския парламент през декември 2012 г. Приключиха и преговорите за задълбочено и всеобхватно споразумение за свободна търговия (ЗВССТ) с Украйна, включващо важни правила по въпроси от техническо и регулаторно естество, а през декември 2012 г. завършиха преговорите за ССТ със Сингапур. Търговските преговори с Канада са в заключителна фаза. Междувременно все още текат преговори с Индия, Меркосур, Малайзия, Армения, Грузия и Молдова, като през 2012 г. бяха започнати такива преговори с Виетнам. През декември 2011 г. Съветът даде съгласието си за започване на преговори за ЗВССТ с Мароко. Що се отнася до Япония, след проведеното плодотворно проучване на възможния обхват на евентуално търговско споразумение, включващо специфични разпоредби във връзка с НТБ, през ноември 2012 г. Съветът даде съгласието си за започване на преговори за ССТ. По отношение на САЩ, най-големият търговски партньор на ЕС, в момента тече подготовката за започване на преговори за ССТ. Всъщност работната група на високо равнище в областта на работните места и растежа вече представи окончателния си доклад, в който препоръчва да се започнат преговори по всеобхватно Трансатлантическо партньорство в областта на търговията и инвестициите.

Дадено е началото на подготвителни преговори с Тунис, Йордания, Египет и Мароко с оглед започване на преговори за ЗВССТ, веднага щом държавите бъдат готови. Най-накрая, обсъждания се водят и с Индонезия, Тайланд и Филипините с оглед на евентуални търговски преговори, които биха допълнили тази амбициозна програма за ССТ в региона на АСЕАН. Присъединяването на Русия към СТО — важно събитие в областта на търговията през 2012 г. — разкри нови перспективи пред текущите преговори за ново споразумение, което да замени Споразумението за партньорство и сътрудничество (СПС). След обсъжданията на срещата на върха ЕС–Китай са в ход подготвителни дейности с оглед започване на преговори относно самостоятелно инвестиционно споразумение. На последно място, по отношение на двете най-големи икономики в света — САЩ и Китай — ЕС поддържа активен диалог на високо равнище за справяне, наред с другото, с пречките, спъващи достъпа до пазара.

Търговските преговори и усилията за изпълнение на съществуващите договорености трябва да вървят ръка за ръка, за да се гарантира вписването на ЕС в световните вериги за създаване на стойност и за да се осигурят стабилни и предсказуеми рамкови условия за търговска дейност по целия свят. Без целенасочена стратегия за изпълнение, прилагана едновременно със средствата на търговската дипломатия, в рамките на съответните механизми за уреждане на спорове и по пътя на преговорите, която да

обхваща действия на различни равнища, включително на най-високо политическо ниво — и по-специално срещи на върха с трети държави, — ЕС не може да гарантира условията на равнопоставеност в световния пазар, които дължи на своята бизнес общност. Комисията, държавите членки и промишлеността трябва да продължат да работят ръка за ръка в съответствие със стратегията за достъп до пазара, за да гарантират премахването на съществуващите пречки в трети държави и противопоставянето на опитите за налагане на нови пречки. По този начин предприятията от ЕС ще се ползват с по-добър достъп до бързо разширяващите се чуждестранни пазари и ефективно ще допринасят за съживяването на икономиката на ЕС.

Настоящото трето издание на ДПТИ е структурирано по следния начин: В раздел 1 са описани постигнатият напредък по отношение на установените в последния доклад пречки и вариантите за по-нататъшни действия там, където напредъкът все още не е задоволителен. В раздел 2 са посочени определен брой други пречки, във връзка с които приоритетно да се предприемат действия в бъдеще. В раздел 3 е разгледан въпросът по какъв начин могат да се съчетаят наличните инструменти с цел най-резултатно справяне с пречките пред търговията.

1. ПРЕЧКИ, УСТАНОВЕНИ ПРЕЗ 2012 г.: КАКЪВ НАПРЕДЪК Е ПОСТИГНАТ?

В ДПТИ за 2012 г. са посочени 25 пречки, свързани с шест търговски партньора/региона (САЩ, Китай, Япония, Индия, Русия и Бразилия/Аржентина). Преценено бе, че тези пречки са от основно значение за предприятията от ЕС предвид потенциалното им икономическо или системно въздействие и стратегическото значение на държавите, в които са възникнали те. Тези свързани с достъпа до пазара проблеми бяха превърнати в ключови приоритети в двустранните търговски отношения на ЕС със съответните държави. Това означава, че Комисията системно ги е поставяла на обсъждане на всички двустранни срещи, често пъти и на най-високо политическо ниво (например срещи на върха). Освен това следва да се спомене, че присъединяването на Русия към СТО на 22 август 2012 г. създаде предпоставки за решаването на множество дългогодишни проблеми, свързани с достъпа до пазара, макар че в хода на този процес бяха издигнати нови пречки.

В настоящия раздел се отчита напредъкът, постигнат през 2012 г. В някои случаи напредъкът се състои в пълното отстраняване на дадена пречка. В други е постигнато известно подобрене, но пречката продължава частично да съществува. По отношение на ограничен кръг пречки положението се е влошило в сравнение с миналата година, независимо от предприетите многобройни действия. Анализът в настоящия раздел ще се съсредоточи върху тези три категории, в зависимост от степента на постигнатия напредък по отношение на всяка от тях.

а) Пречки, по отношение на които е постигнат значителен напредък

В случая с **Китай** се наблюдава положително развитие по отношение на мерките, предприети от ЕС за противодействие на експортните ограничения, налагани върху **суровините**. На 23 юни 2009 г. ЕС и САЩ заведоха процедура в СТО за уреждане на спор, последвани от Мексико. Доклад на апелативния орган от 31 януари 2012 г.

признава основателността на всички основни претенции на ЕС и потвърждава констатациите, направени от експертната група през юли 2011 г. В него се установява, че експортните ограничения, наложени от Китай върху няколко промишлени суровини, са в нарушение на ангажиментите, поети от Китай в рамките на СТО, и че ограниченията не могат да бъдат обосновани със съображения от сферата на политиката на опазване или съхранение на околната среда. Това бе много важен икономически и системен успех, осигуряващ прилагането на правилата, които Китай се е ангажирал да спазва при присъединяването си към СТО. На Китай бе даден срок за изпълнение до 31 декември 2012 г. и в края на годината обяви мерки за изпълнение, с които се премахват износните мита и квотите. В Китай обаче почти за всички продукти, спрямо които преди са били прилагани квоти, сега се изисква разрешение за износ. Комисията ще продължи да следи отблизо положението и тенденциите при износа, и по-специално нововъведените изисквания, свързани с разрешението за износ.

На 13 март 2012 г. срещу **Китай** бе заведена втора процедура, във връзка с което ЕС, САЩ и Япония потърсиха консултации по отношение на експортните ограничения, наложени от Китай върху редкоземни елементи, волфрам и молибден. Сформирана е експертна група, чието решение се очаква към края на 2013 г.

По отношение на **Индия** миналогодишният ДПТИ отчита напредък в противодействието на количествените ограничения, въведени през 2010 г. върху износа на **памук**, а именно на памучни прежди и суров памук. През август 2011 г. индийското правителство действително премахна всички все още съществуващи количествени ограничения по отношение на суровия памук. Този напредък обаче бе застрашен непосредствено след публикуването на ДПТИ за 2012 г. с въвеждането на 5 март 2012 г. на нова частична забрана, която впоследствие бе официално отменена на 4 май. След двустранни и секторни преговори с индийското правителство, от негова страна бе поет ангажимент пред ЕС да не се въвеждат експортни ограничения през следващия сезон.

Миналогодишният ДПТИ отчита известен напредък в **Япония**. След срещата на върха ЕС—Япония през май 2011 г., започна всеобхватно проучване с оглед изследване на обхвата и на това доколко амбициозни цели могат да се зложат при бъдещите преговори за ССТ. През 2012 г. в контекста на това всеобхватно проучване бе обсъден изчерпателен списък с НТБ. По някои от така очертаните проблеми всеобхватното проучване вече даде конкретни резултати, като вече са премахнати следните НТБ, включени в списъка: биологични храни, разрешителни за продажба на едро на алкохол, прозрачност, разширяване на обхвата на споразумението за взаимно признаване между Япония и ЕС относно производствените практики във фармацевтиката с включването на 12 нови държави — членки на ЕС, и определяне на две хранителни добавки, като същевременно е постигнат добър напредък в посока решаване на проблемите, свързани с пиротехническите изделия за безопасност в автомобилния сектор и предвидимостта на ценообразуването във фармацевтиката. Япония е взела също така решение за премахване на забраната за внос на говеждо месо от Франция и Нидерландия за животни на възраст под 30 месеца. Понастоящем се разглеждат заявленията от други държави членки. Ефективното отваряне се очаква през пролетта на 2013 г. В определен брой други области, като радиотехниката, медицинските изделия, автомобилния и фармацевтичният бранш, би трябвало до края на март 2013 г. Япония да предприеме нови мерки, за да разсея опасенията на ЕС. Що се отнася до останалите все още нерешени въпроси, бъдещите преговори за ССТ би следвало да позволят да се постигне допълнителен напредък.

С приемането на **Русия** в СТО на 22 август 2012 г. руските митнически тарифи при внос бяха обвързани за първи път. Главната последица от това бе премахването на увеличението на тарифите, прието през 2008 г. по време на кризата.

б) Пречки, по отношение на които е постигнат известен напредък

В ДПТИ за 2011 г. бе посочено, че упоритите действия на Комисията са дали резултат по един от най-сериозните системни въпроси от списъка с двустранни търговски проблеми с **Китай**. През първото полугодие на 2011 г. действително бе постигнат важен напредък по така наречената **политика на „местните иновации“**, която се основава на принципа за осигуряване на достъп до обществени поръчки само за новаторски продукти, чиято интелектуална собственост е с произход от Китай.

В началото на юли 2011 г. Министерството на финансите отмени 3 основни постановления и бяха отправени политически послания на най-високо равнище. Все още обаче има данни, че на регионално равнище се публикуват законодателни актове, налагащи синхронизиране на технологичните стандартни с развитието на местните иновации (например постановление на местната управа на провинция Гуандун, влязло в сила през март 2012 г.). По подобен начин елементи на местните иновации продължават да се появяват отново и отново под една или друга форма — в стандартите за информационна сигурност, разработени в подкрепа на многостепенната система на защита (МССЗ); новите каталози за държавни поръчки, например за автомобили за държавни служители или партийни лидери, или новия проект на каталог, разработен от Националната комисия за развитие и реформи (НКРР), за стратегическите, бързо развиващи се отрасли. Ето защо напредъкът остава несигурен: политиката на разделяне на местните иновации от обществените поръчки изглежда не е напълно установена; остава и необходимостта от щателно наблюдение, особено предвид все по-сложното ново законодателство.

В областта на стандартизацията и техническата регламентация **китайските** пречки в сектора на **информационната сигурност**, които бяха определени като приоритет (например наредбата на Службата на държавната администрация за криптография [OSCCA] относно търговското кодиране и МССЗ), продължиха да предизвикват загриженост. Постигнат е ограничен напредък⁸, но все още се срещат затруднения при получаването на сертификация от OSCCA за продукти с криптиране, а внедряването на системата МССЗ продължава.

Друг обезпокоителен проблем са китайските условия за **експортно финансиране** и китайските **субсидии** за тази цел. Китай използва експортни кредити, които повдигат въпроси относно правилата на ОИСП/СТО за насърчаване на износа на националните „шампиони“ в капиталоемките сектори, често свързани с високите технологии. През 2012 г. е постигнат известен напредък във връзка с даден от Китай знак за принципното му желание да встъпи в международни преговори относно условията за експортно финансиране. През ноември 2012 г. бе проведена първата среща на международна

⁸ През май 2012 г. въз основа на лиценз за тестване на криптиране, издаден от OSCCA, чуждестранно предприятие (ЧП) получи задължителна за Китай сертификация за продукти за информационна сигурност (CC-IS). Това е първият случай на издаване на лиценз за тестване на криптиране от OSCCA на ЧП. Сертификацията обаче бе продиктувана от необходимостта използваният в смарт картата чип да се произвежда от китайски производител на полупроводници с вградени китайски национални алгоритми за криптиране (*Източник: Становище на Търговската камара на Европейския съюз в Китай за 2012 г.*)

работна група, като от Китай излезе предложение за домакинство на следващото заседание през май 2013 г. Преговорният процес обаче не започна лесно. За да се даде възможност на участниците в международната работна група допълнително да обсъдят на неформално равнище проблемите, свързани с експортните кредити, ЕС междуременно ще бъде домакин на техническа среща през март 2013 г.

В ДПТИ за миналата година се споменава, че не е постигнат значителен напредък в **Индия** в посока отварянето на някои сектори за **чуждестранни инвестиции**. Сред тези сектори са търговията на дребно, правните услуги, счетоводството, застрахователното дело, банковото дело и финансовите услуги. Продължиха да съществуват и опасения във връзка с реформата на пощенския сектор и възможните отрицателни въздействия върху услугите за експресна доставка. През 2012 г. обаче правителството изглежда се е заело с изпълнението на програма за икономическа реформа. Някои конкретни резултати от този процес са отварянето на търговията на дребно (с една или повече марки) за ПЧИ и решението за увеличаване на ПЧИ в авиокомпаниите. Други реформи, които в момента се разглеждат от парламента, касаят банковия сектор и отварянето на застрахователния бранш за ПЧИ, като и за двете се счита, че свидетелстват за намерението на правителството да продължи по пътя на икономическата реформа.

В **Индия** е постигнат ограничен напредък и по отношение на **изискванията за достъп до класифицирана информация в далекосъобщителния сектор**. На първо място, по отношение на въведените през 2010 г. изисквания за сигурност за далекосъобщителното оборудване: те са окончателно изменени с цел премахване на най-утежнените условия, и по-специално премахване на първоначалното изискване за доверително съхранение изходните кодове. Все още има опасения по отношение на изискването за сертифициране на оборудване, което е от значение за сигурността в Индия, противно на международните практики, които се основават на взаимно признати критерии. От много години в Индия внасяните и **изнасяни автомобилни гуми** са под сертификационен режим, прилаган от Индийската служба за стандартизация (ИСС). През септември 2012 г. Индия премахна един от най-обременяващите елементи на схемата, а именно забраната за продажба на обозначените с маркировка IS (индийски стандарт) автомобилни гуми извън индийския пазар. Промислеността на ЕС отдавна бе отправила такова искане. Остават нерешени обаче редица проблеми във връзка със сертификацията на автомобилните гуми (таксуване на гума, твърде дълги процедури, проверки в производствените обекти, изисквания за банкови гаранции и пр.). Що се отнася до сертификацията на **стоманени изделия** от ИСС, Индия отложи влизането в сила на изискванията за сертификация на някои продукти до март 2013 г. (предишният срок беше септември 2012 г.). Изискванията за сертификация обаче остават несъразмерни и несъответстващи на международните практики в тази област (проверки в производствените обекти, дълги срокове, прекомерни изпитвания, такси). Индия е изпратила уведомление относно режимите на сертифициране както на автомобилни гуми, така и на стоманени продукти в рамките на споразумението на СТО относно техническите пречки пред търговията („споразумението за ТПП“) и те редовно се поставят на обсъждане в рамките на комитета за ТПП.

За **САЩ** отчетеният в миналогодишния ДПТИ напредък се потвърждава. Според ДПТИ е постигнат напредък по отношение на законодателството за „**100 % сканиране**“. И действително, в резултат на определен брой действия, включително от страна на ЕС, Министерството на вътрешната сигурност на САЩ отложи с две години влизането в сила на изискванията за стопроцентово сканиране на контейнерите, които

трябваше да бъдат въведени от юли 2012 г. В извършения от САЩ преглед на търговската политика бе потвърдено, че стопроцентовото сканиране няма да влезе в сила до 1 юли 2014 г. Законното изискване все пак важи, но срокът за прилагането му е променен. Министърът на вътрешната сигурност има правомощието при изтичането на този срок да го удължи отново, но до този момент не е взето решение за такова удължаване.

Макар това законодателство да остава проблематично, в САЩ бе отчетен известен успех и по отношение на законодателството „**Купувайте американски стоки**“ („**Buy American**“). Срокът на валидност на пакета от мерки за стимулиране, въведени по време на финансовата криза през 2009 г., в който се съдържат широкообхватни разпоредби във връзка с „Купувайте американски стоки“, изтече през септември 2011 г. и не бе удължен.

На 25 януари 2013 г., осем месеца след началото на консултациите в СТО за уреждане на спор по отношение на ограничаващи търговията мерки, **Аржентина** отмени неавтоматичната система за лицензи за внос. Този важен ход е резултат от непрестанните усилия на ЕС да насърчи Аржентина да изпълнява задълженията си в рамките на СТО и свидетелства за това, че механизмът за уреждане на спорове в СТО е изпълнил целта си. Въпреки това с него не се премахва целият набор от ограничаващи търговията мерки, които са в сила в Аржентина. Вследствие на това ЕС поиска на 28 януари 2013 г. да се сформира експертна група на СТО с цел премахване на други две незаконни мерки (вж. следващия раздел).

в) Пречки, по отношение на които не е постигнат напредък през 2012 г.

Въпреки действията, предприети от ЕС през 2012 г., включително обсъждане на някои въпроси на най-високо политическо равнище, по отношение на определен брой пречки не бе постигнат значителен напредък и те ще останат в списъка на приоритетите за 2013 г.

Инвестициите продължават да бъдат ключова област в двустранните отношения с **Китай**, предвид широкия спектър от възможности, предлагани от тази държава. При все това продължават да съществуват пречки пред инвестициите, като през последната година положението се е подобрило твърде слабо. Преразгледаният в края на 2011 г. каталог за чуждестранни инвестиции бе разочароващ, тъй като даде знак за либерализация само в ограничен брой области, докато в други дори бяха наложени допълнителни ограничения за достъпа до пазара. Пример за влошаване са чуждестранните инвестиции в „производството на компоненти“ за автомобилната промишленост, които бяха „неограничени“ от правна гледна точка до приемането на каталога за чуждестранни инвестиции за 2011 г. Каталогът от края на 2011 г. вече ограничава инвестициите при акумулаторите за електрически автомобили до най-много 50 %. Макар че на срещата на върха ЕС–Китай от 20 септември 2012 г. и двете страни отново потвърдиха желанието си да се подготвят за започване на преговори в областта на инвестициите, предварителните контакти между администрациите на двете страни продължават, тъй като все още тече подготовката на двете страни във вътрешен план. През 2012 г. многократно бяха направени официални изявления във връзка с евентуално допълнително отваряне за инвестиции, особено в областта на услугите. Тепърва ще се разбере дали те ще бъдат последвани от реални действия.

През 2011 г. **Китай** прие **механизъм за преглед от съображения за националната сигурност на сливанията и придобиванията** с участието на чуждестранни инвеститори, чрез който Китай може да блокира чуждестранните придобивания въз основа на съображения, свързани с националната сигурност. Механизмът бе приет в окончателния си вид през септември 2011 г. Проблемът не е в самото въвеждане на този механизъм (подобни механизми съществуват и в някои държави — членки на ЕС), а в твърде широкото му приложение — както по отношение на секторите, така и по отношение на определението за национална сигурност, — което далеч надхвърля приетите международни (ОИСР) принципи. Напредък по този въпрос не може да се отчете; дори ни стана известен съвсем пресен случай на съвместно предприятие с дружество от ЕС, което към настоящия момент е подложено на механизма за скрининг на ПЧИ, чиито процедури и правила остават неясни и непредсказуеми и това създава висока степен на несигурност и отблъсква потенциалните инвеститори.

Новата **политическа рамка на Индия в областта на далекосъобщенията** все още е в процес на разработване, но някои вече публикувани части от нея съдържат изисквания за местно съдържание (най-малко 30 %), които облагодетелстват произведено в страната оборудване и електроника в процедурите по възлагане на обществени поръчки. Подобни процедури съществуват и в други промишлени отрасли, като производството на енергия от възобновяеми източници и фотоволтаичното производство. Макар Индия да не е страна по Споразумението относно държавните поръчки, тези тенденции на политиката са много тревожни, особено в контекста на текущите преговори за ССТ, тъй като потвърждават намерението на Индия да насърчава националните си „шампиони“ в ключови промишлени отрасли, в които оператори от ЕС имат значително участие в Индия. Затова тези политики биха могли да застрашат сегашните възможности за бизнес в Индия. Като друга притеснителна тенденция следва също да се отбележи, че Индия планира да наложи изисквания за местно съдържание при частни процедури за поръчки за далекосъобщително оборудване във връзка със съображения за сигурност — проект, който е източник на значителни опасения за промишлеността.

Както бе отчетено в миналогодишния доклад, през 2011 г. бе постигнат известен напредък в **Индия** по въпросите на **санитарните и фитосанитарните мерки**. По-конкретно са се подобрили изгледите за хармонизиране с международните стандарти по отношение на говеждия генетичен материал (сперма). Въпреки поетия от Индия ангажимент за изменение на тези условия за внос обаче, през 2012 г. не е наблюдаван съществен реален напредък. Комисията продължава да работи в тясна връзка с Индия по този въпрос, но остава обезпокоена от общия подход на Индия за продължаване прилагането на необосновани и ненужни санитарни и фитосанитарни мерки като начин да държи пазара си за селскостопански храни затворен за внос.

През 2011 г. не бе постигнато подобрене по отношение на пречките, установени в страните от **Меркосур**, в които, напротив, се наблюдаваше продължаване на някои протекционистични тенденции, по-специално по отношение на мерките, прилагани в Аржентина и Бразилия. По отношение на някои от тези пречки (например ограниченията в **морския транспорт** и **ограниченията на износа на суровини** в Аржентина и Бразилия) преговорите за ССТ са предвидени като основната рамка, в която да бъдат обсъдени тези проблеми. Макар преговорите с Меркосур да напредват много бавно, на 26 януари 2013 г. страните постигнаха съгласие на ниво министри обменът на предложения да се състои не по-късно от последното тримесечие на 2013 г.

Като цяло, **мерките за ограничаване на вноса** се увеличават. Политиката на Аржентина по реиндустриализация и заместване на вноса продължава и дискриминира вноса. През февруари 2012 г. Аржентина въведе ново единно електронно гише за целия внос със задължение за предхождащи вноса клетвени декларации за всеки внос, като одобренията се дават по усмотрение на различни държавни агенции. Това води до допълнително забавяне на и без това прекомерно дългите срокове на вноса в множество отрасли. През април 2012 г. тази система обхваща и сектора на услугите. Чуждестранните фирми са все по-засегнати и от прилаганите ограничения за преводи в чуждестранни валути, на дивиденди и на лицензионни и авторски възнаграждения. Освен това вносителите трябва да се съобразяват с изисквания за балансиране на вноса. Тези мерки противоречат особено на забраната за въвеждане на количествени ограничения, както и на задължението за недопускане на дискриминация и принципа на националното третиране съгласно ГАТТ от 1994 г. и правилата на Споразумението за процедурите по лицензиране на вноса. На 25 май 2012 г. ЕС поиска консултации в рамките на СТО за уреждане на спор по отношение на неавтоматичните лицензи (премахнати през януари 2013 г. — вж. по-горе), предхождащите вноса клетвени декларации от вносителя и изискванията за балансиране на вноса. Консултациите от юли обаче не дадоха никакъв резултат. На 6 декември 2012 г. ЕС поиска от СТО да се произнесе относно законосъобразността на прилаганите от Аржентина ограничителни мерки в областта на търговията и да сформира експертна група. В същия ден САЩ и Япония са поискали сформирането на експертна група по отношение на същите мерки.

Аржентина запази също така ограниченията в областта на **презастрahователните услуги**. През февруари 2011 г. аржентинският застрахователен регулатор (*Superintendencia de Seguros de la Nacion* или SSN) издаде резолюция за изменение на нормативната уредба в областта на презастраховането. Сред нейните основни разпоредби е новата регламентация, която ограничава достъпа до пазара, като разрешава само на националните дружества или местни клонове на чуждестранни дружества да предоставят презастрахователни услуги в страната. Не е постигнат никакъв напредък.

Положението не се е подобрило по отношение на достъпа до **държавни поръчки** в **Бразилия**. През 2010 г. Бразилия въведе хоризонтален преференциален марж от 25 % в националния закон за обществените поръчки, който беше незабавно приложен в сектора на информационните и комуникационните технологии (ИКТ). През 2012 г. не е отбелязан напредък.

Бразилия затегна също своите процедури за внос на **текстил и облекла** посредством по-строги митнически проверки от последното тримесечие на 2011 г. насам. Вносът на текстил и облекла преминава през сиви и червени митнически процедури. Това означава, че стоките се подлагат на физическа проверка, а отделни мостри от тях могат да бъдат подложени на лабораторни анализи. Не може да се отчете напредък.

2. ДРУГИ СЪЩЕСТВЕНИ ПРЕЧКИ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ЗАЛОЖЕНИ ПРИОРИТЕТИ В ТАЗГОДИШНИЯ ДПТИ

В допълнение към пречките, по отношение на които в ДПТИ за 2012 г. се посочва, че не се е стигнало до решение, в списъка с приоритети за действия по правоприлагането

са включени определен брой нови пречки за достъп до пазара, възникнали през последната година.

а) Нови пречки

В ДПТИ за 2012 г. бе отчетено, че през септември 2011 г. **Бразилия** е увеличила **данъка върху промишлените продукти (ІРІ)** при продажбата на автомобили и камиони, които не отговарят на определени условия за местно производство. През октомври 2012 г. временните правила за ІРІ от 2011 г. бяха заменени с нови, приложими в периода 2013—2017 г., които въвеждат допълнителни условия и изисквания (т.нар. програма за подкрепа INOVAR-AUTO). Местните производители ще могат да се ползват с намаления на данъка ІРІ, ако изпълняват определени условия, свързани, наред с другото, с инвестиции в НИРД и изпълнение на нарастващ брой производствени етапи в Бразилия. Намаления на данъка се предоставят под формата на допълнителен данъчен кредит, свързан с използването на произведени в страната автомобилни части. Така по същество Бразилия запазва дискриминационния данъчен режим, първоначално въведен през 2011 г. Режимът за 2013—2017 г. продължава да насърчава местното производство в ущърб на вноса.

Прилагането на **косвени данъци** с цел осигуряване на защита на бразилските производители от вноса не се ограничава само до автомобилния сектор. Отчетени са проблематични мерки и в други сектори, като електрониката и далекосъобщителното оборудване. Тревога предизвиква вероятността спорни данъчни практики да обхванат повече области, включително с цел субсидиране на бразилските фирми износителки.

Проблемите, установени по отношение на вътрешното данъчно облагане, са допълнително утежнени от решението, взето от Бразилия през октомври 2012 г. след срещата на върха на Меркосур, да се **повишат приложимите мита по 100 тарифни линии** до пределните ставки на СТО като изключение от общата тарифа на **Меркосур**. Макар това да не представлява нарушение на ангажиментите, поети в рамките на СТО, решението не отговаря на политическия ангажимент на Г-20 за въздържане от мерки за ограничаване на вноса. Включени са много продукти, като керамичните изделия и огнеупорните материали, хартията, вискозните коприни, преработените картофи, химикалите и др., много от които са от съществено икономическо значение за ЕС. В началото на 2013 г. се очаква и допълнително повишаване на митата по 100 тарифни линии като изключение от общата тарифа на Меркосур.

По отношение на автомобилите в **Бразилия** се наблюдава тенденция да се въвеждат собствени **национални разпоредби** и собствени **сертификационни процедури за автомобилните части**, макар в миналото в Бразилия да са се приемали сертифицирани от Икономическата комисия на ООН за Европа и съответно маркирани продукти без допълнителни изпитвания, сертификация или маркиране. В идеалния случай Бразилия следва да се присъедини към многостранното споразумение за приемане на единни технически предписания и взаимно признаване на одобрения за автомобили и автомобилни части (Спогодбата на ИКЕ на ООН от 1958 г.), но политическата воля за това не е гарантирана. Другата възможност е да се намерят начини за улесняване приемането от Бразилия на прилаганите в ЕС процедури за оценка на съответствието (изпитване и одити), така че да се помогне на производителите от ЕС.

Описаната по-горе тенденция за **изисквания за местно съдържание** в случая с Бразилия и Индия може да се наблюдава и в **Китай**, макар че като цяло такива

изисквания не се публикуват в националните или местните нормативни разпоредби на страната. Това не означава, че те не съществуват, а по-скоро че са станали по-сложни и прикрити, отколкото в миналото. През последните години държавните поръчки също се очертават като основен източник на тревога. Обществените поръчки в Китай са уредени главно в два закона — Закона за държавните поръчки (с пазарна стойност, оценена на 1,13 трилиона CNY; не важи за държавни предприятия) и Закона за офертите и търговете (с пазарна стойност, оценена на 8,3 трилиона CNY; важи за държавни предприятия). В някои случаи местните власти са поставили изисквания за 70 % местно съдържание. На практика изискването за „местни стоки“ в тържната документация и липсата на ясни указания за дефинирането на тези „местни стоки“ са ставали пречка за това учредени в Китай в резултат на чуждестранни инвестиции дружества да се ползват на равни начала с достъп до обществени поръчки.

С безпокойство отбелязваме, че през последните години правителството в **Аржентина** дейно прокарва политика, насочена към увеличаване на **местното съдържание** в рамките на производствения процес в определени сектори и отрасли. В резултат на това с изисквания за местно съдържание са обвързани множество отрасли, включително: минното дело, автомобилостроенето, обувната промишленост, земеделието, машиностроенето, строителните материали, фармацевтиката, химическата и текстилната промишленост. Секторите на услугите също са силно засегнати от правителствената политика: банковите, застрахователните и медийните услуги са подчинени на строги изисквания за местно съдържание.

През април 2012 г. правителството в Аржентина взе решение за одържавяване на 51 % от акциите на YPF, собственост на испанското дружество **Repsol**, и 51 % от акциите на Repsol YPF GAS S.A., собственост на испанското дружество Repsol Butano S.A. На първо място следва да се отбележи, че това одържавяване би могло да се окаже дискриминационно, тъй като са били одържавени само акциите на един от акционерите в YPF, но не и останалите. На второ място, противно на разпоредбите в двустранното инвестиционно споразумение между Испания и Аржентина, Аржентина не е предоставила компенсация за загубите на бившия собственик.

Индия наскоро уведоми Комитета по техническите пречки пред търговията (ТПТ) за намерението си да въведе **схема за задължителна регистрация на електронните и информационно-технологичните продукти**. Въпросната система (например предвиденото задължение за изпитване на продуктите в лаборатории в Индия от април 2013 г.) установява процедура за оценка на съответствието, която е по-строга от необходимото, що се отнася до рисковете, които би създавало несъответствието. В ЕС тези продукти се смятат за нискорискови, поради което за тях е достатъчна декларация за съответствие от доставчика. Съответно търговията с такива продукти между ЕС и Индия може да бъде засегната в значителна степен.

Безпокойство предизвиква и прилаганото в Китай **освобождаване от облагане с ДДС на произведения в страната регионални въздухоплавателни средства**. Това освобождаване създава сериозни затруднения по отношение на поетите пред СТО задължения за недопускане на дискриминация и възпрепятства достъпа на чуждестранни производители до пазара. По въпроса ще се работи допълнително в посока спазване на международните ангажменти, поети от Китай.

б) Русия — нови пречки при присъединяването към СТО в допълнение към дългогодишните проблеми с достъпа до пазара

Русия приключи продължилия 18 години процес на преговори за присъединяване към СТО и официално влезе в организацията на 22 август 2012 г. Нейното присъединяване бе приветствано като важен етап от подобряването на търговските отношения с тази държава. В подготвителния период преди присъединяването си обаче Русия запази или въведе редица протекционистични мерки, по-голямата част от които не съответстват на ангажиментите на Русия, поети в рамките на СТО.

Що се отнася до **таксата за рециклиране на превозни средства**, считано от 1 септември 2012 г. са в сила ново рамково законодателство и указ за прилагането му, с които се въвежда система за рециклиране, предвиждаща въвеждане на такси за автомобилите, предназначени за пускане в движение. Местните производители могат да предоставят гаранции относно рециклирането на произведените от тях превозни средства, вместо да плащат таксата, а чуждестранните доставчици трябва да заплатят таксата като условие за регистрация на внесен автомобил — мярка, която безспорно е дискриминационна. В момента текат двустранни преговори с оглед намиране на решение на този проблем. Ако не могат да бъдат постигнати конкретни резултати, ЕС ще обсъди варианта за започване на процедура в СТО за уреждане на този спор.

От момента на присъединяването си към СТО досега Русия прилага за широка гама продукти, включително употребявани превозни средства, хартия, автомобилни каросерии и няколко други, **тарифи за внос**, по-високи от т.нар. „пределни“ равнища, с които се е ангажира (например чрез добавяне на специфичен налог под формата на минимална вносна цена към съществуващото адвалорно мито)⁹. Въпросните мерки, представляващи нарушение на ангажиментите в рамките на СТО, трябва бързо да бъдат отменени. В момента текат двустранни преговори по този въпрос. Постигнат е известен напредък в посока промяна на определен брой тарифни линии преди 1 март 2013 г., но не и за автомобилните каросерии.

По отношение на **техническите пречки пред търговията** наскоро бяха подготвени редица технически наредби (например за алкохолните напитки, автомобилите и текстила) в контекста на митническия съюз между Русия, Казахстан и Беларус. Ако бъдат приети в сегашния си вид, те ще създадат затруднения за операторите от ЕС, които желаят да пласират продуктите си на руския пазар. Към Русия е отправено искане да спазва задълженията си по Споразумението на СТО за ТПТ, като оповестява проектите на технически наредби на достатъчно ранен етап, за да имат възможност останалите членове на СТО да ги анализират и коментират. До този момент са получени две уведомления (относно алкохолните напитки и автомобилите), но Русия не е предоставила на другите членове на СТО възможност за съответен коментар, противно на изискванията на споразумението относно ТПТ. Проблемите с алкохолните напитки и текстила бяха подложени на широко обсъждане на двустранно и многостранно равнище.

⁹ Следва да се отбележи, че има вероятност подобно положение да настъпи и в случая с Украйна, която понастоящем преразглежда някои от ставките, които прилага. Освен това страната е започнала процедура пред СТО за преразглеждане на пределните ѝ ставки по голям брой тарифни линии и това би могло да създаде нежелателен прецедент.

Очакваше се с присъединяването на Русия към СТО да се отбележи напредък по много въпроси във връзка със санитарните и фитосанитарните (СФС) мерки, тъй като би следвало още от първия ден Русия да гарантира пълното спазване на Споразумението на СТО за СФС и съответните международни стандарти. По-специално тя трябва да следи за това нейните СФС мерки да се основават на принципите на прозрачност и научна обосновааност, както и да гарантира пропорционалността и обосновааността на тези мерки. Въпреки това бяха въведени нови пречки, а някои съществуващи ограничения остават в сила. Считано от 20 март 2012 г. Русия забрани вноса на живи животни от ЕС. Несъразмерната мярка да се забрани вносът на прасета за клане бе обоснована от руските власти с установени нередности в здравните сертификати към някои пратки от ЕС. Производителите на храни от ЕС продължават да се сблъскват с дълго забавяне или отказ за нови разрешителни за износ за Русия или митническия съюз, а държавите членки са приканени да поискат одити на системата им. В момента текат двустранни преговори, но досега не са постигнати удовлетворителни резултати. Наскоро Русия прие поредица от нови СФС мерки относно забраната за охладено месо и посев за картофи от Германия. ЕС изразява своята загриженост във връзка със системното използване на забрани по отношение на продуктите му от страна на Русия веднага щом възникне някакъв проблем, без да се вземат под внимание принципите на СТО за обосновани и пропорционални действия във връзка с предприемането на СФС мерки.

По отношение на **вноса на дървесина** от Русия беше предвидено двустранното споразумение между ЕС и Русия за две тарифни квоти (ТК) за смърч и бор да позволи на операторите от ЕС да внасят тези дървесни видове при значително намалени митнически ставки за износ, считано от септември 2012 г. Издаването на износни лицензии обаче бе сериозно забавено и се наложи ЕС няколкократно да повдигне въпроса, за да бъдат премахнати най-значимите препятствия. След няколкомесечно забавяне, издаването на износни лицензии в крайна сметка започна и вносът на дървесина по ТК вече нараства значително. ЕС ще се погрижи тази тенденция да не се обърне през 2013 г.

в) Прилагане на ССТ с Южна Корея

ССТ между ЕС и Южна Корея се прилага временно от юли 2011 г. насам¹⁰. То е първото от ново поколение ССТ и се отличава с амбициозните цели, които си поставя, и своята всеобхватност. Това е и първата търговска договореност на ЕС с източноазиатска държава.

Основните заключения, направени въз основа на съпоставка на данните за първата година от прилагането на споразумението (юли 2011 г. — юни 2012 г.) с усреднените данни за предходните четири години („референтния период“) сочат, че износът на ЕС за Южна Корея е нараснал общо с 37 %. Същевременно вносът в ЕС от Южна Корея се е увеличил незначително (1 %).

По отношение на останалите пречки пред търговията институционалната структура на споразумението даде възможност на Комисията да повдигне въпроси — предмет на

¹⁰ ССТ се прилага временно в ЕС, докато всички държави членки го ратифицират. Актуалното състояние по отношение на ратифицирането му може да бъде проверено на уебсайта на Съвета, посветен на споразуменията: www.consilium.europa.eu/policies/agreements/search-the-agreements-database?command=details&id=&lang=en&aid=2010036&doclang=EN

сериозна загриженост, сред които наложената от Южна Корея забрана за внос на говеждо месо от ЕС, както и отказа на Южна Корея да приеме международната маркировка на ИКЕ на ООН за някои автомобилни части. Комисията ще продължи усилията си за решаване на тези и други проблеми, свързани с достъпа до пазара, в полза на промишлеността на ЕС. От влизането в сила на ССТ вече се наблюдава известна положителна тенденция, например в автомобилния сектор, по отношение на маркировката на автомобилните гуми, приемането на сертификатите за одобрение на типа на ИКЕ на ООН за автомобили от едно и също семейство, регистрацията на производители на автомобилни части, измерването на емисиите и стандартите за електрическите автомобили.

г) Други пречки на пазарите на избрани стратегически партньори

В определен брой случаи се наблюдава съществен напредък по отношение на определен брой пречки, неотразени в ДПТИ за 2012 г.

Що се отнася до дългогодишния проблем с **компютърните системи за резервация** (КСР), с влизането в сила на временните разпоредби **Китай** в крайна сметка въведе правна рамка, позволяваща на чуждестранните доставчици на КСР да осъществяват дейност на китайския пазар. Изглежда все още съществуват затруднения при прилагането на тази нова рамка и Комисията ще продължи да следи отблизо ситуацията с оглед на ангажиментите на Китай в рамките на СТО.

Що се отнася до **козметичните продукти в Китай**, все още са налице трудности във връзка с одобрението на нови съставки и на продукти, съдържащи нови съставки. Може обаче да се отчете известен напредък по други въпроси в областта на козметичните продукти. По време на двустранните преговори с ЕС на 25 октомври 2012 г. например Държавната администрация по храните и лекарствата (ДАХЛ) потвърди, че след обширни консултации с бранша и с търговски партньори е решила да отложи планираното законодателство за нова класификация на значителен брой категории продукти, които понастоящем са „неспециални“, като „специални“¹¹. Тази прекласификация би довела до прилагането на значително по-обременяващи изисквания. Ще бъдат разгледани допълнителни планове в контекста на преработването на СНМР (основния нормативен акт в Китай в областта на козметичните продукти), запланувано за 2013—2014 г. Китай даде знак, че би могъл да се преориентира от система за одобрение преди пускането на пазара към уведомителен режим. Остава неизяснен обаче въпросът дали ще е така за всички козметични продукти.

По отношение на **китайските нормативни разпоредби относно въглеродния диоксид/икономично използване на горивата** Министерството на промишлеността и информационните технологии (МПИТ) съобщи, че плановете за единно целево равнище на потреблението отпадат и че вместо това МПИТ ще прилага система на усредняване на корпоративна база (както в ЕС). МПИТ обаче даде също знак, че при изчисляването на средните стойности няма да е възможно обединяване на произведения в страната автопарк с вносният, което е проблемно, тъй като вносните автомобили обикновено са по-големи и са от по-люксовия сегмент, принадлежат към специфична ниша и обикновено са по-тежки и с по-голям разход на гориво. Невъзможността за обединяване може да затрудни достигането на средното целево ниво за вносният автопарк.

¹¹ Уведомление на СТО относно ТПТ G/TBT/N/CHN/887.

На последно място, **Китай** отложи проекта на НКРР за политика на ценообразуване по отношение на имплантируемите медицински изделия, която предвиждаше ценови таван за високотехнологичните медицински импланти, както и сложно, но дискриминационно изчисляване на максималните цени за произведените в страната и за вносните продукти. Съществува риск действията по тази мярка да бъдат възобновени след смяната на властта, но за момента по тези ценови планове не се работи.

САЩ обяви, че през 2013 г. след продължителен етап на разработка ще бъде публикувано окончателното нормативно предписание относно **спонгиформната енцефалопатия по говедата (СЕГ)** и ще влезе в сила нормативното предписание относно **класическата чума по свинете**. Освен това в края на 2012 г. бе публикувано за обществено обсъждане предложението за уведомление относно везикулозната болест по свинете, с което някои региони на Италия ще бъдат признати за незасегнати от болестта. ЕС очаква, че скоро след публикуването на тези нормативни актове износът на говеда и свине и продукти от тях от ЕС за САЩ ще се възобнови. ЕС обаче остава загрижен във връзка с изключително големите забавяния при разглеждането на други подадени от него СФС заявления за износ, например на ябълки, круши и камби.

Бразилия обяви, че СФС мерките по отношение на вноса на преживни животни (като говеда, овце) и продукти от тях от ЕС, свързани с трансмисивни спонгиформни енцефалопатии (ТСЕ) биха могли скоро да се хармонизират със съответния международен стандарт, което да позволи осъществяването на търговия. От друга страна Бразилия не отбелязва съществен напредък по отношение на изпълнението на собствения си календар за посещения в държавите — членки на ЕС. Това продължава да оказва много сериозно неблагоприятно въздействие върху износа от ЕС, най-вече на продукти от животински произход с добавена стойност.

3. КАК ДА СЕ СЪЧЕТАЯТ НАЛИЧНИТЕ ИНСТРУМЕНТИ ЗА СПРАВЯНЕ С ПРЕЧКИТЕ ПРЕД ТЪРГОВИЯТА

Настоящият раздел има за цел да направи преглед на начините, по които може да се използва съвкупността от различни средства, с които разполага ЕС.

а) Търговска дипломация

Търговската дипломация е важен елемент от външните отношения на ЕС и се води както на работно равнище в рамките на институциите на ЕС, в тясно сътрудничество с делегациите на ЕС по места и с администрациите на държавите членки, така и като дейност на най-високо политическо равнище по време на срещи на върха и двустранни срещи. Начинът, по който ЕС осъществява търговската си дипломация и външните си икономически отношения, възплачва призива на Европейския съвет за подобрена синергия между ЕС и националното равнище в съответствие с разпоредбите на Договорите, за подобрена координация между институционалните субекти, за по-добро интегриране на всички относими инструменти и политики както и за по-ефективно използване на срещите на върха с трети държави. Търговската дипломация е част от съгласувания подход на ЕС по отношение на външната дейност.

Търговската дипломация обикновено е най-бързият начин за справяне с пречките пред търговията, тъй като не изисква специфичен контекст както при преговорите за ССТ,

нито продължителна и сложна стратегия за преследване по съдебен път както при търговските спорове. Преките контакти с местните власти могат да бъдат достатъчни за насочване на вниманието към пречките и посочване несъответствието на определени мерки със задълженията към СТО.

Освен това този начин за противодействие на пречките пред търговията действително е дипломатически способ, тъй като целта му е именно да решава проблемите, т.е. не е нужно една от страните да губи, когато другата печели. Така се избягва рискът от прерастването им в спорове и ответни мерки, били те законосъобразни или не.

Ефективността на търговската дипломация обаче зависи от възможността да се убеди съответната държава, че преодоляването на разглежданите пречки е в неин собствен интерес. По-специално това зависи от:

- възможността убедително да се покаже, че премахването на пречката би увеличило ползите за потребителите и предприятията в тази държава в степен, надвишаваща загубите за други предприятия — преки конкуренти на тези от ЕС, в чийто ущърб е въпросната пречка;
- капацитета на ЕС да представи убедителни алтернативни решения, конкретни предложения, които в идеалния случай се основават на собствения му опит и богатия опит на държавите членки и научените уроци. Сътрудничеството по регулаторни въпроси и обсъжданията са много полезен инструмент в това отношение. Такова сътрудничество следва да бъде напълно интегрирано и да подкрепя цялостната външноикономическа програма на ЕС по отношение на конкретната държава, с което се допълват търговските преговори и се улеснява достъпът до пазара¹².
- възможността спорният въпрос да бъде отнесен до съда: успех може да се постигне, ако заплахата за съдебни действия окаже достатъчен възпиращ ефект, за да подтикне съответната държава да премахне на пречката. В този смисъл за постигане на резултати със средствата на търговската дипломация е от изключително значение наличието на надежден и ефективен процес на уреждане на спорове.

Оттук следва, че ефективността на търговската дипломация е много по-голяма, когато се прилага в съчетание с други инструменти, тъй като и най-практичните средства могат да постигат резултати единствено ако са подкрепени с надеждни механизми за санкциониране.

б) Уреждане на спорове

Що се отнася до **уреждането на спорове**, ЕС е сред най-активните членове на СТО през последните 17 години, от момента на създаването на Органа за уреждане на спорове (ОУС) през 1995 г.¹³ През последните две години ЕС е сезирал този орган по

¹² Както е посочено, например, в прегледа на единния пазар през 2007 г. ec.europa.eu/citizens_agenda/docs/sec_2007_1519_en.pdf

¹³ От общо 452 спора, отнесени до ОУС към ноември 2012 г. ЕС е участвал в 87 дела като ищец (и в 73 като ответник)¹³, т.е. в 19,2 % от всички дела, 66 от които — срещу една/един от шестте държави/региона, посочени в настоящия доклад (32 срещу САЩ, 4 срещу Бразилия, 8 срещу

пет нови спора. Понастоящем ЕС оспорва правилата за местно съдържание, лицензирането на внос по усмотрение, експортните ограничения и злоупотребата с антидъмпингови и изравнителни мита, налагани от трети държави върху износа от ЕС.

В същия период ЕС е спечелил важни победи при уреждането на спорове в рамките на СТО: ЕС излезе победител във важен спор във връзка с прилаганите от Китай ограничения върху износа на суровини и извоюва недискриминационно третиране на алкохолни напитки от ЕС във Филипините. ЕС също така уреди дългогодишен спор със САЩ относно „методиката на зануляване“ при антидъмпинговите мерки. Масштабният съдебен спор със САЩ относно големите въздухоплавателни съдове в гражданската авиация продължава, като ЕС постигна важни решения в рамките на СТО срещу незаконните субсидии на САЩ за Boeing.

За да заздравя допълнително основите, на които стъпва прилагането на търговската политика на ЕС, Комисията наскоро предложи също така усъвършенствани правила за упражняване правата на ЕС по международните търговски споразумения¹⁴. Целта е ЕС да има възможността да реагира бързо и ефикасно с оглед защита на правата си. Комисията е изготвила предложение за регламент за установяване на ясна и предвидима рамка за приемане на актове за изпълнение след международни търговски спорове, които имат отрицателни икономически последици за ЕС.

в) Ефективно използване на комитетите на СТО

По отношение на техническите наредби и процедури за оценка на съответствието, наред със САЩ, ЕС е най-активният член на СТО в комитетите по ТПТ и СФС. Заседанията на комитета по ТПТ в Женева са ефективно средство за насочване на вниманието към опасенията на ЕС във връзка с въвеждани от други членове на СТО технически наредби, за повишаване на прозрачността на тези изисквания, за повишаване на осведомеността и за съюзяване с други засегнати членове на СТО. По време на заседанието на Комитета по ТПТ през март 2012 г. бяха обсъдени рекордните 65 конкретни търговски въпроса, от които 35 са повдигнати или подкрепени от ЕС.

Дейният подход на ЕС не се ограничава в комитетите по ТПТ и СФС, а е налице и във всички останали комитети на СТО. Комитетите по процедури по лицензиране на вноса и по инвестиционни мерки, свързани с търговията (TRIMS) имат най-голямо значение, що се отнася до споменатите в настоящия доклад пречки пред търговията.

г) Преговори за ССТ

Преговорите за споразумения за преференциална търговия и особено ССТ и ЗВССТ, както и преговорите за присъединяване към СТО могат да бъдат полезен инструмент за противодействие на определени конкретни възпрепятстващи търговията мерки в трети държави, в съчетание с посочените по-горе други способности. Към момента ЕС води преговори за ССТ с две от разглежданите в настоящия доклад шест страни и региони, а именно Индия и Бразилия/Аржентина (като част от Меркосур), а скоро ще започне преговори с Япония и вероятно — до няколко месеца — със САЩ. Тези

Аржентина, 10 срещу Индия, 6 срещу Япония, 6 срещу Китай и за момента никакви срещу Русия), т.е. 75,9 % от делата, по които ЕС е бил ищец.

¹⁴ trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=856

переговори, наред с преговорите за ново споразумение с Русия, могат да създадат благоприятна рамка за преодоляване на пречките пред търговията по редица причини:

На първо място, положението на ЕС в преговорите като важна дестинация за износ му дава възможността да получи отстъпки от трети държави, които са силно мотивирани да преговарят със силно интегриран пазар от 500 милиона потребители.

На второ място тези споразумения са предназначени именно за противодействие на голям брой пречки едновременно и по възможност включване на по-строги разпоредби, отколкото съществуващите международни търговски правила. По тази причина ЕС се стреми да постигне в резултат на тези обсъждания не само изпълнение на съществуващите правила, но и нещо повече.

На последно място, ССТ от ново поколение могат да улеснят уреждането на търговски спорове, тъй като включват механизми за двустранно уреждане на спорове въз основа на модела на СТО. ССТ също установяват комплексна структура за отраслови и тематични работни групи и комитети, които да гарантират правилното прилагане на споразумението и да предотвратят създаването на нови пречки в бъдеще.

Като средство за достъп до пазара обаче споразуменията за преференциална търговия също така имат свои собствени ограничения. Има например особени случаи: на пречките, които няма да бъдат решени в рамките на процеса или ще възникнат впоследствие, ще трябва да се противодейства чрез други средства. Освен това по отношение на времето, необходимо за договарянето и приемането на ССТ, тези споразумения невинаги могат да се мерят с много по-бързите икономически цикли. И на последно място, равновесието между отстъпките се намира трудно и често пъти означава, че не може едновременно и конкретно да се противодейства на всички пречки пред търговията — някои от тях трябва да станат приоритетни, за да се постигне удовлетворително като цяло споразумение.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Очаква се търговията да продължи да бъде основен източник на икономически растеж за ЕС през идните години. Тя ще бъде и един от най-важните тестове за конкурентоспособността на континента ни на световните пазари чрез капацитета на индустрията ни да консолидира регионалните вериги за създаване на стойност и да бъде неделима част от световните такива. В този контекст Комисията възнамерява да заздравя инструментите си за партньорство съгласно стратегията за достъп до пазара, за да противодейства на пречките пред търговията и инвестициите по целия свят, с което да осигури условия на равнопоставеност с цел пълно разгръщане на икономическия ни потенциал. За да се повиши ефективността на съвместните усилия в областта на търговската дипломация, полагани от Комисията, делегациите на ЕС и държавите членки по места по отношение на трети държави, Комисията по-специално редовно ще преразглежда и актуализира списъка с основни пречки на пазарите на основните ни търговски партньори и ще предоставя на държавите членки насоки, позволяващи им да отправят съгласувани послания при взаимодействията си с властите на съответните страни. Търговската дипломация ще бъде подпомогната от оптимизирането на употребата на всички важни инструменти и политики и на срещите

на върха с трети държави и външните отношения на ЕС във всички сфери — ЕСВД ще подкрепя тези усилия и ще работи в посока на по-голяма съгласуваност.

ЕС остава най-големият в света износител, вносител, източник и получател на преки чуждестранни инвестиции. Той успя през годините да запази дела си от близо 20 % от общия износ по света¹⁵ въпреки икономическата криза и драматичните промени, разтърсили световната търговия през последните 30 години. Огромният ни търговски излишък в производствения сектор от 281 милиарда евро — стойност, увеличила се петорно от 2000 г. насам — предостатъчно е компенсирал увеличените ни разходи за енергия през същия период. Излишъкът на ЕС в сектора на услугите се е увеличил повече от 20 пъти за 10 години, като равнището му през 2011 г. е 108 милиарда евро, а търговският баланс на ЕС в областта на селското стопанство се е обърнал от дефицит в размер на повече от 3 милиарда евро през 2000 г. към излишък от около 7 милиарда евро през 2011 г.

В подкрепа на тези красноречиви постижения, заедно с държавите членки Комисията ще продължи да разширява усилията си за премахване на пречките в трети държави чрез съгласувани действия и чрез съчетавано прилагане на всички налични средства за осигуряване на справедлив достъп до пазара. Освен водената от Брюксел и по места търговска дипломация това включва ефективното използване на комитетите на СТО, осигуряване спазването на ангажиментите, поети съгласно двустранни и многостранни споразумения, включително, при необходимост, чрез целенасочено уреждане на спорове, когато партньорите на ЕС нарушават своите международни задължения, както и максимално възползване от преговорите за ССТ с цел системно премахване на пречките пред търговията.

¹⁵ Изключва търговията със стоки, петрол и газ, източник: база данни UN-COMTRADE.